

Gäller för: VE Psykiatri

Innehållsansvar: Sofia Lennéer, (sofle5), Enhetschef

Granskad av: Agata Paciorkiewicz-Piechalak, (agapa1), Överläkare

Godkänd av: Sara Ekström, (sarek4), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-05-22

Giltig till: 2028-05-21

Ständig tillsyn, extra tillsyn och omvårdnadsvak - Psykiatri

Revideringar i denna version

Större ombearbetning av text gällande ständig tillsyn och extra tillsyn samt tillägg gällande omvårdnadsvak.

Ny innehållsansvarig.

Ny rubrik.

Syfte

Syftet är att säkerställa en enhetlig och patientsäker handläggning av patienter som bedöms ha behov av ständig tillsyn, extra tillsyn och omvårdnadsvak till följd av förhöjd risk för suicid, självskada eller större omvårdnadsbehov.

Förutsättningar

Ständig tillsyn och extra tillsyn är en ordination av läkare.

Omvårdnadsvak är en tillsynsgrad som ordinerar av sjuksköterska relaterad till förhöjt omvårdnadsbehov. Omvårdnadsvak ordinerar till exempel vid:

- Patienter som bedöms ha hög fallrisk, exempelvis på grund av ECT eller läkemedelsbehandling som kan leda till fallolyckor.
- Är desorienterad eller kognitivt påverkad.
- Uppvisar oro eller vandringsbeteende.
- Har nedsatt balans eller mobilitet.

Det som skiljer omvårdnadsvak från ständig tillsyn är att ansvarig sjuksköterska i tjänst kan fatta beslut om att sätta in samt avsluta omvårdnadsvaket utifrån aktuell riskbedömning.

Ansvar

Överläkare

Överläkare (i undantagsfall underläkare) ansvarar för:

- Bedömning och ordination av extra tillsyn eller ständig tillsyn.
- Daglig omprovning av tillsynsgrad tills patienten bedöms som lågriskpatient.
- Läkare ansvarar för att dokumentation av ordination och bedömning sker i patientjournal. Dokumentation kan utföras av annan personal i samråd med läkare.

Ansvarig sjuksköterska

Omvårdnadsvak på grund av ökat omvårdnadsbehov är en ordination som beslutas av ansvarig sjuksköterska i tjänst.

Omvårdnadspersonal

Ansvarig omvårdnadspersonal ansvarar för att:

- Fortlöpande observera och dokumentera patientens psykiska och fysiska status i patientjournal.
- Dokumentera beteenden, riskfaktorer och förändringar i mående.
- Utföra ordinerad tillsyn enligt gällande rutin.

Enhetschef/ansvarig sjuksköterska

Enhetschef eller ansvarig sjuksköterska ansvarar för att:

- Bemanna vid ökad tillsynsgrad om behov finns.
- Utsedd personal har kunskap om uppdragets innebörd.
- Tillsynsuppdraget planeras och följs upp.

Förberedelser

- Ordination av ständig tillsyn, extra tillsyn och omvårdnadsvak ska dokumenteras i patientjournal.
- Ständig tillsyn är ett ansvarsfullt uppdrag och bör i möjligaste mån utföras av ordinarie personal.

Arbetsbeskrivning

Extra tillsyn

- Patienten ska kontrolleras **minst** var 15:e minut (oregelbundet).

- Personal ska säkerställa att patienten observeras på ett sådant sätt att aktuellt tillstånd kan bedömas.
- Om patienten sover ska andning och allmäntillstånd kontrolleras.
- Särskilt utsedd personal ansvarar för tillsynsupdraget under begränsade arbetspass.
- Utevistelse tillsammans med personal kan genomföras efter läkarbedömning.

Ständig tillsyn

- Patienten ska vara under kontinuerlig uppsikt.
- Patienten ska följas överallt, inklusive toalettbesök.
- Personal får inte lämna patienten utan överlämning till annan ansvarig personal.
- Bedömningar, observationer och förändringar i patientens tillstånd ska dokumenteras fortlöpande i patientjournal.

Omvårdnadsvak

Beslut fattas av ansvarig sjuksköterska efter klinisk bedömning.

- Personal ska vistas i patientens omedelbara närhet.
- Patienten ska inte lämnas utan tillsyn om risken för fall bedöms kvarstå.
- När patienten sover och fallrisken bedöms vara låg kan omvårdnadsvaket anpassas. Personal ska dock säkerställa att patienten kan observeras och att snabb tillsyn kan ske vid behov.
- Omvårdnadsvaket ska fortlöpande utvärderas av ansvarig sjuksköterska inför varje rapportering.
- När behovet minskar kan vaket avslutas.
- Beslut om insättning och avslut ska dokumenteras i patientjournal.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: VE Psykiatri

Innehållsansvar: Sofia Lennéer, (sofle5), Enhetschef

Granskad av: Agata Paciorkiewicz-Piechalak, (agapa1),
 verl kare

Godkänd av: Sara Ekström, (sarek4), Verksamhetschef

Dokument-ID: SKAS9718-621466736-90

Version: 15.0

Giltig från: 2026-05-22

Giltig till: 2028-05-21